

ไคเซ็นเพื่อสิ่งแวดล้อม

ไคเซ็นเพื่อสิ่งแวดล้อม ต้องเปลี่ยนแบบ ลอกแบบ

การจะเข้าไปจัดการสิ่งแวดล้อม ทำได้ 3 แนวทางหลัก ๆ คือ

① **มาตรการเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ตั้งเป้าไปถึงผลดีเยี่ยม** เช่น การเปลี่ยนไปใช้เตาเผาขยะรุ่นใหม่ล่าสุดเพื่อเป็นการควบคุมการเกิดไดออกซิน (dioxin) เป็นต้น เนื่องจากเป็นการลงทุนที่สูง มีการใช้เทคโนโลยีเฉพาะทางขั้นสูงเข้าช่วย และต้องใช้เวลาในการเตรียมนานทางผู้บริหาร ต้องมีการแก้ปัญหา ปรีชาทันอย่างดีเพื่อจะได้ดำเนินการได้อย่างราบรื่น

② **การเข้าไปจัดการระดับกลาง** เช่น การดำเนินการตามมาตรฐาน ISO เป็นต้น การคิดค้นระบบไคเซ็นที่ทำให้มีผลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และทำไคเซ็นของระบบอย่างต่อเนื่องภายใต้วงจร PDCA

③ และสิ่งที่เล็กที่สุด ได้แก่ **การจัดการกับสิ่งแวดล้อมด้วยการไคเซ็น** เช่น การติดโปสเตอร์รณรงค์ให้ประหยัดน้ำไว้ที่อ่างล้างมือ ซึ่งเมื่อสังเกตเห็นก็สามารถปฏิบัติได้ทันที สิ่งที่จะนำเสนอในฉบับนี้ก็คือข้อที่ ③ ซึ่งเป็นวิธีที่เล็ก ๆ ตัวที่จะช่วยสิ่งแวดล้อมได้ ถึงแม้จะเป็นเพียงสิ่งเล็กๆ แต่ก็เป็นสากลไม่ว่าจะมีลักษณะหรือขนาดงานอย่างไร

ไคเซ็นเพื่อสิ่งแวดล้อม

จำเป็นต้องใช้การตัดสินใจที่ถูกต้อง

ก็สามารถเลียนแบบได้ง่าย ๆ และใช้เป็นแนวทางได้

ในการทำไคเซ็นเพื่อสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องใช้การตัดสินใจที่ถูกต้อง การจัดการสิ่งแวดล้อม เรียกได้ว่าเป็นการเลิกใช้สิ่งของที่ไม่จำเป็น การลดปริมาณขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการรีไซเคิล แต่เพื่อที่จะ **ประหยัดไฟ** แล้ว จะต้องปิดแอร์ในฤดูร้อน ปิดไฟในวันที่ครึ้มฟ้าครึ้มฝน ทำทุกอย่างภายใต้คำว่า **เพื่อสิ่งแวดล้อม** โดยไม่ได้คิดถึงสิ่งอื่น การกระทำเช่นนี้ทำให้ค่าไฟลดลงก็จริง แต่ไม่รู้ว่าความรู้สึกที่อยากจะทำนั้น มีหรือไม่มี สิ่งที่สำคัญที่สุดใน **การลด** ก็คือ สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นจริง ๆ หรือ หรือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจที่ถูกต้อง

- ของที่จำเป็นก็ต้องไม่คงไม่ต้องลด
- ของที่ตัดสินใจแล้วว่าไม่จำเป็น ก็ต้องลดทันที

การตัดสินใจอย่างชาญฉลาดก็เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการทำไคเซ็นเพื่อสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างไคเซ็น ①

แค่การเชิญชวน ก็ช่วยสิ่งแวดล้อมได้

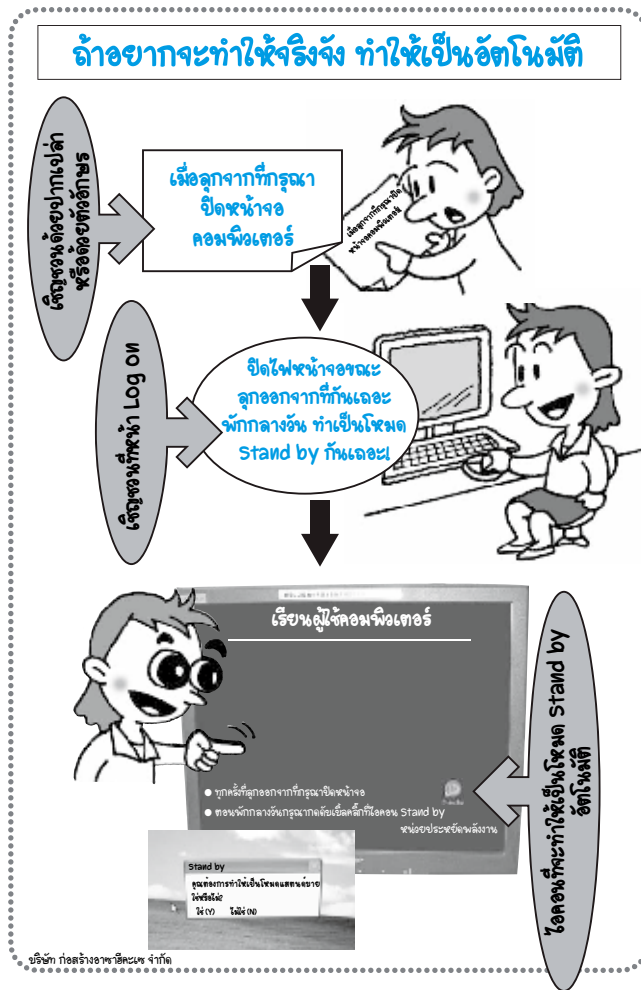
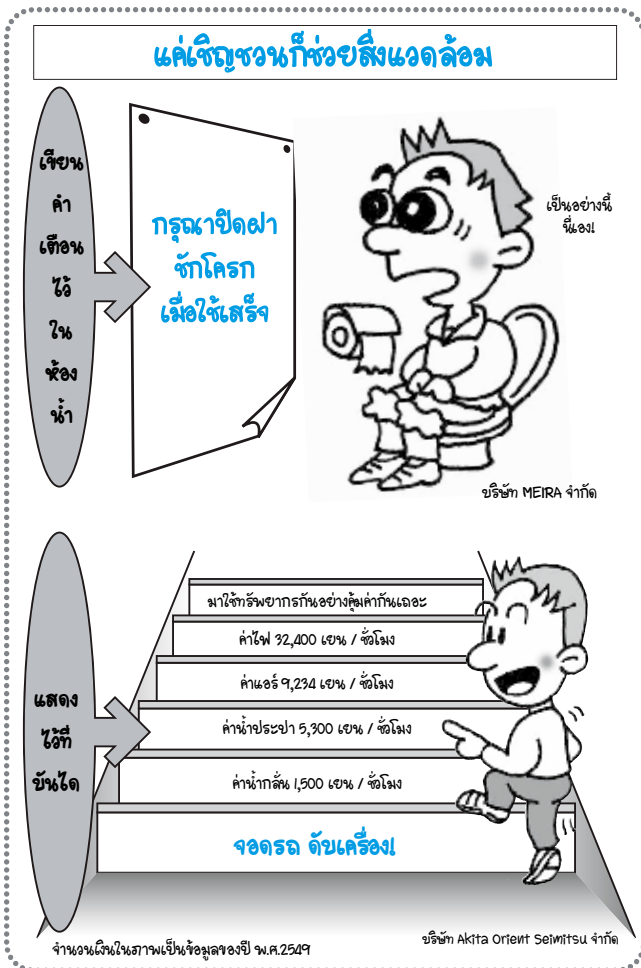
- ตัดป้ายเตือน
- สื่อสารด้วยการพูด
- หรือแม้แต่ที่ขึ้นบันได

แค่ทำให้รู้ว่า ถ้าทำดังนี้แล้ว จะเป็นการประหยัดพลังงาน! แล้วก็นับว่ามาตรการประหยัดพลังงานได้เดินหน้าไปอีกก้าวหนึ่ง วิธีการที่ง่ายและรวดเร็วที่สุดในการทำมาตรการ **ประหยัดพลังงาน** คือ **การเชิญชวน** การบอกกล่าว วิธีการประหยัดพลังงานอย่างเป็นทางการด้วยปากเปล่า หรือด้วยการติดป้าย เป็นต้น

วิธีการเชิญชวน นั้นมีหลากหลายรูปแบบ สถานที่ที่ใช้ติดป้ายมีหลากหลาย แต่เลือกสิ่งที่ดีที่สุดก็พอ แค่ **เชิญชวน** ไม่ใช่ว่าทุกคนจะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่ก็ต้องมีบางคนที่ไม่การตอบรับในการเชิญชวนนั้น ๆ จากสิบคน ถ้ามีห้าหรือหกคนปฏิบัติตามคำเชิญชวนก็ถือว่าดีแล้ว แต่ถ้าอยากให้ทั้งสิบคนปฏิบัติตามแล้ว คงจะต้องหาทางรุกด้วยวิธีอื่นต่อไป

ตัวอย่าง ปิดไฟเมื่อใช้เสร็จ แค่แผ่นนี้แผ่นเดียวก็ได้ผล บริษัท MEIRA จำกัด โดยทั่วไป สัญญาณไฟของเครื่องทำลายเอกสารมักจะเป็น ON อยู่เสมอ แต่เครื่องทำลายเอกสารไม่ใช่สิ่งที่ไม่ควรใช้หลาย ๆ ครั้ง ดังนั้นจึงตั้งเป็นกฎขึ้นมาว่า ต้องปิดให้เป็น OFF จึงทำป้ายติดไว้ที่เครื่องว่า **ปิดไฟเมื่อใช้เสร็จ**

ตัวอย่าง ก็ไม่รู้! บริษัท MEIRA จำกัด สิ่งที่ไม่คิดว่าจะไม่รู้คือ ชักโครกที่มีระบบทำความร้อนบนที่นั่ง เมื่อปิดฝาชักโครกแล้ว จะทำให้รักษาอุณหภูมิเอาไว้ได้เป็นการประหยัดไฟ แน่จนจนถึงแม้จะมีคนรู้ แต่คนที่ลืมปิดก็มักจะมีเช่นกัน จึงทำการติดป้ายไว้ที่ ๆ มองเห็นได้ชัดเจน ว่า **กรุณาปิดฝาชักโครกเมื่อใช้เสร็จ**

ตัวอย่าง เรียกร้องให้สนใจการประหยัดพลังงานบนบันได บริษัท Akita Orient Seimitsu จำกัด ที่ขึ้นบันไดของอาคารสำนักงาน (บริเวณท่ามุ่มตั้งฉากกับบริเวณที่เป็นพื้นเหยียบ) ได้ติดค่าใช้จ่ายในด้านพลังงานต่าง ๆ เอาไว้ เช่น ค่าไฟต่อ 1 ชั่วโมงก็เยน ค่าแอร์ต่อ 1 ชั่วโมงก็เยน แสดงให้เห็นโดยเขียนในลักษณะนี้ เมื่อได้รับรู้ถึงตัวเลขแล้วจะทำให้มีจิตสำนึกที่จะประหยัดพลังงานอย่างเข้มงวด และสำหรับแขกผู้มาเยือน เป็นการแสดงให้เห็นว่าบริษัทนี้แตกต่าง มีความเปิดเผย ซึ่งเป็นข้อดีสำหรับบริษัทอีกด้วย

ตัวอย่างโคเซ็น ②

ถ้าอยากจะทำให้จริงจัง ก็ทำให้เป็นอัตโนมัติ
เชิญชวนด้วยปากเปล่า → เชิญชวนด้วยจอภาพ → ทำเป็นสัญลักษณ์อัตโนมัติ

แค่ติดป้ายเตือน ก็มีคนจำนวนไม่น้อยที่หันมาใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม แต่ถ้า **ต้องการทำจริงจัง** แล้ว ถ้าใช้ **การเชิญชวนเดิม ๆ วิธีการเดิม ๆ ทำซ้ำไปซ้ำมา** อยู่อย่างนี้ก็คงจะเป็นเรื่องยาก จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนไปใช้วิธีการใหม่ ๆ

ตัวอย่าง เปลี่ยนจากการเชิญชวนเป็นการส่งสัญญาณทั้งหมดของบริษัท ก่อสร้างอาคารอสังหาริมทรัพย์ จำกัด ในการประหยัดไฟจากเดิมจะมีการติดป้าย หรือบอกด้วยปากเปล่าว่า **เมื่อลูกจากที่กรุณาปิดหน้าจอคอมพิวเตอร์ ตอนพักกลางวันกรุณาตั้งเครื่องให้อยู่ในโหมด Stand by** ซึ่งก็มีบางคนปฏิบัติตาม แต่การที่จะให้

ทุกคนปฏิบัติตามนั้นเป็นเรื่องยาก

■ **โคเซ็น 1** เชิญชวนที่หน้า Log on ที่นี้ ลองเปลี่ยนวิธีเชิญชวนจากการใช้ตัวหนังสือหรือบอกด้วยปากเปล่า เป็นการโชว์ให้เห็นในหน้าจอคอมพิวเตอร์ตอนที่ Log on ตั้งระบบให้เมื่อเปิดเครื่องใส่ยูสเซอร์เนม และพาสเวิร์ดแล้ว ตอนที่เปลี่ยนเป็นหน้าจอ Log on จะมีข้อความปรากฏอยู่ที่หน้าจอ

■ **แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่ได้เด็ดขาดอยู่ดี...** ก็ยังมีบางคนที่ไม่ทำตัวเป็นทองไม่รู้ร้อน **ไม่ยอมปรับเปลี่ยนการตั้งเครื่อง** จึงได้ลองถามเหตุผลได้ความว่า **การปรับเปลี่ยนเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่รู้วิธีการปรับ**

■ **โคเซ็น 2** ไอคอนที่ทำให้เป็นโหมด Stand by ได้โดยอัตโนมัติ

ดังนั้น โคเซ็นแล้วโคเซ็นอีก ทำไอคอนที่ **เพียงแค่กดไอคอนนี้** ก็จะกลายเป็นโหมด Stand by โดยอัตโนมัติ กรุณากดด้วย แล้วใส่ไอคอนนี้ไว้ในคอมพิวเตอร์ทุกเครื่อง

เมื่อทำดังนี้แล้ว เพียงแค่กดไอคอนที่อยู่ที่หน้าจอตอนที่เครื่องเปิดอยู่ แค่นี้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้อยู่ก็จะเปลี่ยนเป็นโหมด Stand by ให้โดยง่าย

สำหรับคนที่ไม่ได้ใส่ใจกับปัญหาสิ่งแวดล้อม คนที่ไม่ให้ความร่วมมือ และยังมีคนอื่น ๆ ที่มีเหตุผลต่าง ๆ นานา เมื่อพบปัญหาแล้วจึงรู้สึก **การรุกที่วิธีการข่มขู่ดีกว่าต่าหนิที่ตัวคน**

ที่มา: วารสาร Creative & Idea Kaizen ฉบับที่ 37 เดือนตุลาคม 2552